

VAN STOLKPARK KOERIER

nieuwsblad voor de bewoners van het Van Stolkpark en de Scheveningse Bosjes



Vier volledig aardgasvrije
wijken **3**

Van Gogh en
het Van Stolkpark **4**

Van de kaart geveegd **6**

Tien jaar het Park van de
heer Van Stolk **8**

Meer in dit nummer

Van de redactie	2
Van het bestuur	2
Bestuurslid Els Fischer verhuist	9
Ga het Van Stolkpark verbeteren	10
Schoonmaak bosje	12
Prijsvraag Groen	12
Maaibeleid	13
Bouwen & Breken	14
Kort nieuws	15
Nuttige adressen	16



december 2020

nr. 114

jaargang 40



Colofon

De Van Stolkpark Koerier is een uitgave van Wijkvereniging Van Stolkpark

Overnemen uit de inhoud van de Van Stolkpark Koerier alleen met toestemming van de redactie en met bronvermelding
© auteursrecht Wijkvereniging Van Stolkpark

Redactie:

Andrea van Amerongen
Jacoba den Drijver-van Rijckevorsel

Aan dit nummer werkten mee:

Wouter Buwalda
Henk Grootveld
Het Haagse Groen
Feikje Wimmie Hofstra
Solco Holtrop
Caroline de Jong-Boon
Ian de Jong
Anneke Landheer-Roelants
Peter Le Poole
Gert Muller
Hans Wassenaar
Marjolein Woudstra

Fotografie:

Omslag: Alfred van Bunge
Deze pagina: Hans Wassenaar

Vormgeving:

Boas de Graaff (info@boasdegraaff.nl)

Productie:

DrukwerkMAX - Oplage: 500 stuks

Kopij:

Kopijsluiting Koerier 115: 1 mei 2021
Graag inleveren per e-mail op:
info@vanstolkpark.nl

Advertenties:

Informatie over de mogelijkheden en tarieven:
info@vanstolkpark.nl

Tussentijds nieuws:

De Koerier komt twee keer per jaar uit. Wie in de tussentijd op de hoogte gehouden wil worden over nieuws uit de wijk, kan zijn/haar e-mailadres opgeven via: info@vanstolkpark.nl

Van de redactie

Covid-19

Al bijna het hele jaar ondervinden we beperkingen van Covid-19. Er valt daarom niets te melden over het buurtfeest. Zie meer over het buurtfeest 2021 en de herdenkingen van dit jaar hieronder bij Van het bestuur.

Aardig is, dat er twee nieuwe boeken zijn verschenen waarin onze wijk figureert: 'De Haagse streken van Vincent van Gogh' (de schilder woonde zes jaar in Den Haag) en 'Van de kaart geveegd' (diverse Haagse buurten voor en na de sloop ten behoeve van de Atlantikwall). Over deze boeken is te lezen elders in dit blad.

Een van onze trouwe schrijvers, Els Fischer, neemt niet meer de rubrieken Bouwen & Breken en Groen & Grijs voor haar rekening. In ons vorige nummer besteedde het bestuur al aandacht aan haar aftreden als bestuurslid. Caroline de Jong-Boon interviewde haar over haar leven in de wijk en haar wederwaardigheden als bestuurslid van de vereniging. Het interview staat in dit blad. De redactie dankt Els hartelijk voor haar waardevolle bijdragen aan dit blad gedurende vele jaren. Els en Gerard, het ga jullie goed in Zutphen!

Nog een verandering is de persoon die de lay-out van ons blad vormgeeft. Mike van der Geest van Geste ontwerp is na drie jaar goede samenwerking gestopt. De lay-out van het huidige nummer danken wij nu aan Boas de Graaff.

Van het bestuur

De corona-pandemie heeft ook het Van Stolkpark parten gespeeld. We hoorden dat een aantal bewoners werd getroffen door de ziekte. We wensen hen een voorspoedig herstel en een goede gezondheid.

Kort na de altijd goed bezochte en gezellige buurtborrel in het toen nog Crowne Plaza hotel, maar nu Leonardo Royal Hotel Den Haag Promenade, ondervonden wij de eerste beperkingen van Covid-19 die zich nog steeds voortzetten. Het buurtfeest voor 2020 werd afgelast, maar gelukkig heeft dezelfde ploeg aangeboden om het feest hopelijk in 2021 te organiseren. Met de aanstaande vaccinatie in zicht zouden we dat feest volgend jaar toch moeten kunnen vieren. Wij kijken daar erg naar uit.

Ook de herdenkingen van 4 mei en 15 augustus vonden in stilte en zonder publiek plaats. Op 4 mei hebben enkele bestuursleden van de wijkvereniging op een ander moment dan gebruikelijk een krans namens ons allen gelegd en op 15 augustus hebben wij meegedaan met het leggen van zonnebloemen; een actie gecoördineerd door leerlingen van het VCL.

En de winterborrel? Wie weet gaat die door. U krijgt dan tijdig bericht in de bus.

De Algemene Ledenvergadering, jaarlijks in oktober, hebben we niet op de gebruikelijke wijze kunnen houden. Allereerst werd die uitgesteld in afwachting van betere tijden, maar uiteindelijk, wanneer u dit blad leest, heeft een virtuele ledenvergadering plaatsgevonden. Daarin is het officiële aftreden van Els Fischer aan de orde geweest en ook dat van Jacoba den Drijver-van Rijckevorsel. Jacoba blijft gelukkig wel actief als redacteur van de Van Stolkparkkoerier. Tijdens de vergadering worden twee nieuwe bestuursleden voorgedragen: Ariane Heeneman en Annemarie van Gerwen. In de volgende aflevering leest u daar meer over.

Vier volledig aardgasvrije wijken

Tekst en beeld: Wouter Buwalda/gemeente Den Haag

Energietransitie

Onze gemeente werkt hard aan het overgaan van fossiele naar duurzame energie – de veelbesproken energietransitie. De gemeente heeft hierbij de regie, maar heeft ook te maken met de provincie, de energieregio, energieleveranciers, netwerkbeheerders, bewoners, ondernemers en - niet in de laatste plaats - het Rijk (Klimaatakkoord).

Volgens het Klimaatakkoord moet er in 2021 een Transitievisie Warmte zijn met daarin voor elke wijk een voorkeursscenario voor de te gebruiken duurzame energiebronnen. Per wijk

wordt dit uitgewerkt in een wijkenergieplan. Om invloed uit te kunnen oefenen op de plannen hebben de wijkverenigingen Archipel & Willemspark, Van Stolkpark, Buurtschap Centrum 2005 en Duttendel & Wittebrug de handen ineengeslagen. Deze wijken liggen immers naast elkaar en hebben veel gemeen: veel particulier woningbezit, veel appartementen met VVE's, weinig sociale woningbouw, veel "oudbouw" en veel monumentale panden. Vóór alles willen de vier wijken ervoor zorgen dat de energietransitie financieel en maatschappelijk haalbaar is.



Projectplan

Om te komen tot het wijkenergieplan is door vertegenwoordigers van de vier wijken samen met de gemeente een projectplan geschreven. Hierin staan de benodigde stappen en bijbehorende organisatie. Einddoel is uiterlijk per 2050 vier volledig aardgasvrije wijken. Als eerste stap doet een gespecialiseerd bureau onderzoek naar de vormen van duurzame energie die het beste passen bij onze wijken. De hieruit voortvloeiende scenario's en stappen bespreken we met de inwoners. Hoe en wanneer dat gebeurt, wordt nog vastgelegd in een communicatie- en participatieplan. De eindbeslissing over de vorm van duurzame energie ligt bij de wethouder en de gemeenteraad.

Meer informatie

Vooruitlopend op de plannen kunnen bewoners nu al stappen zetten. Het loont immers altijd om te investeren in woningisolatie of zonnepanelen.

Meer informatie voor woningeigenaren en VVE's vindt u op <https://duurzamestad.denhaag.nl>

Ook kunt u bellen met de Energiewinkel op Denneweg 62a: (070) 353 99 31 en (070) 353 32 81. Heeft u vragen over het project of wilt u een kopie van het projectplan, stuur dan een e-mail naar: secretariaat@archipelwillemspark.nl

Oproep

Voor de deelname vanuit onze wijk in dit energietransitie-project zijn wij op zoek naar geïnteresseerde wijkgenoten die namens het Van Stolkpark willen deelnemen aan een van de werkgroepen.

Meld u aan via info@vanstolkpark.nl of via het bestuur van de wijkvereniging (zie achterzijde van dit blad).

Van Gogh en het Van Stolkpark

Tekst en beeld: Jacoba den Drijver/ter beschikking gesteld door Vincent van Gogh Experience Den Haag

Jong in Den Haag

In 1869 kwam Vincent van Gogh in Den Haag te wonen; hij was toen zestien jaar en beginnend kunstenaar. Hij woonde hier later, inmiddels eind twintig, nog een keer. In de tweede periode tekende hij de eenvoudige mensen en beelden van de stad en van de omgeving; ook van Scheveningen. Onlangs is er een boek uitgekomen waarin de voetstappen van Van Gogh zijn te volgen: 'De Haagse streken van Vincent van Gogh', van kunsthistorica Feikje Wimmie Hofstra MA, uitgever Hofcultuur.

De opzet van het boek

Het boek is ingedeeld in drie delen: de stad; de weilanden (Den Haag, Rijswijk, Voorburg, Leidschendam); en het strand (Scheveningen). Per deel is in het boek, maar ook buiten, een route te volgen die voert langs de plekken die zijn verbonden aan de schilder. In het boek loop je langs zijn tekeningen, schilderijen en brieffragmenten. Maar ook afbeeldingen van tijdgenoten zijn er in te zien, onder meer van Anton Mauve, Willem Mesdag en Max Liebermann.



De openbare bleekvelden, Paul Getty Foundation

De zes jaar in Den Haag

De auteur schrijft over de twee Haagse periodes het volgende: 'De zes jaar dat Van Gogh in Den Haag werkte en woonde, waren verspreid over twee periodes. Van 1869 tot 1873 was Van Gogh bij Goupil & Cie als kunsthandelaar in dienst. Dit is de periode waarin de theoretische basis werd gelegd voor het idoom van Van Goghs schilderkunst. In Den Haag gooide de Haagse School hoge ogen met hun schilderijen, die een beeld gaven van Nederland, zoals de toeristen het nog steeds op hun netvlies hebben: koeien in de wei, grote waterpartijen, molens, het boerenleven, het vissersleven, prachtige duinlandschappen en marinestukken. (...) Zo'n acht jaar later keerde Van Gogh terug als aspirant-kunste-

naar (eind 1881). Hij bleef tot 1883 in de hofstad werken en wonen. Het is een periode die in zijn schilderkunstige ontwikkeling gekenschetst kan worden als voorbereiding op het maken van schilderijen. De vorming stond centraal. Hij richtte zich op de tekenkunst en op het maken van aquarellen en olieverfschetsen. Van Gogh ontwikkelde een beeldtaal, waarbij perspectief, proportie en compositie aan zeggenschap wonnen. Hij experimenteerde met kleur, materiaal en formaat. Het was een autodidactische reis, die de kunstenaar Van Gogh vormde, niet geïsoleerd, maar wel zelfstandig. Hij werd sterk beïnvloed door werk van de Haagse School, de School van Barbizon en zijn opgedane kennis als kunsthandelaar.'

Van Stolkpark

Van Gogh had graag in Scheveningen gewoond, 'zijn grote liefde' aldus de auteur. Een woonruimte was hier echter te duur voor hem, arm als hij was. Gelukkig had de schilder Théophile de Bock, een vriend van hem, aan de Van Stolkweg in de villawijk die Thomas van Stolk in die jaren ontwikkelde, een atelierruimte. Vincent schreef aan zijn broer Theo: 'Nu echter denk ik er over de Bock te vragen me een hoek van zijn zolder te willen afstaan voor pied à terre en dan daar mijn gereedschap neer te zetten zoo dat ik 't niet hoef mee te sleepen. ...en wat meer de tram nemen zouden misschien voldoende zijn om toch wat van de zee en Scheveningen te maken, serieuser dan ik tot dusverre.'

Het hoekje was niet de zolder van villa Germania (Van Stolkweg 22), maar van de Engels-gotische toren die in de achtertuin stond van die in aanbouw zijnde villa. Vincent had succes met zijn verzoek. Hij kon zijn schilderspullen neerzetten in het Van Stolkpark als hij op Scheveningen werkte. De villawijk was toen nog in aanbouw. Op de tekening die in deze Koerier is geplaatst bij het artikel 'Tien jaar Scheveningse park van de heer Van Stolk' heeft Van Gogh een gedeelte van de villawijk in aanbouw weergegeven. Te zien is onder meer de achterzijde van villa Sophia (Van Stolkweg 28).

Destijds kon je vanaf de Kanaalweg over de nog onbebouwde velden kijken in de richting van het dorp. Op die velden werd de was te bleken gelegd. Vincent maakte er een mooie aquarel van; deze geeft de bleekvelden expressief weer.

In 1892, na de dood van Vincent van Gogh, organiseerde de Haagsche Kunstkring de eerste overzichtstentoonstelling van zijn werk in Nederland.



Villa Sophia



Schets Vincent van Gogh, Zandgravers in het duin

AANBIEDING

Wimmie Hofstra kan u het boek,

**'Haagse streken van
Van Gogh'**

met een lezerskorting van
€ 5 aanbieden.

U kunt mailen naar:

vincentvangoghexperience@gmail.com

het boek kost dan € 24,50.

Van de kaart geveegd

Tekst en beeld: Ian de Jong/Die Haghe, Vrienden Haags Historisch Museum

Stel je voor dat deze maand een kwart van de bestaande Haagse bewoners te horen zou krijgen dat ze over een paar weken hun huizen moeten verlaten. Dit 'in verband met de uitbreiding landinwaarts van de kustverdediging. Dit vertrek is mogelijk voor goed. Over vergoeding wordt niet gerept. Wie niet meewerkt zal onder dwang worden weggehaald en zwaar gestraft.

Gaat het hier om een vertrek vanwege de snel stijgende zeespiegel? Nee, dit draconische scenario speelt zich hier aan de kust af wanneer op 20 november 1942 135.000 Hagenaars en Scheveningers van de Duitse bezetter onverwacht het bevel krijgen om te wijken voor de bouw van een enorme militaire verdedigingslinie langs de kust. Het is allemaal onderdeel van de 'Atlantikwall' die de Duitsers moet beschermen tegen een invasie uit Engeland.



Drakentanden

Als bewoners van het Van Stolkpark zijn we natuurlijk op de hoogte van de resten van bunkers in onze bosjes en dat gedurende de Tweede Wereldoorlog in onze eigen wijk een aantal Duitse hoofdkwartieren waren gevestigd. Zo weten de lezers van de Koerier dat de grote Waterpartij onderdeel was een veel groter stelsel van anti-tankgrachten, tankmuren, bunkers en andere verdedigingswerken, die liepen van Wasse naar tot het Westland. En we kennen de jaarlijkse herdenking boven aan de rand van de kleine Waterpartij voor de meer dan vijftig jonge Nederlandse geheim agenten die kort na aankomst in de dodelijke val liepen van het Englandspeil.

Wat veel mensen zijn vergeten is dat in Den Haag voor de Atlantikwall niet alleen bijna 200 hectare bos werd gekapt,

maar dat ook vele duizenden huizen en straten in de mooiste wijken van onze gemeente zijn gesloopt. Dwars door de stad liep als een langgerekte wond een honderden meters, soms kilometer brede strook kale grond, met daarvandaan tot aan de zee kale duinen en lege buurten. Kijkduin, een deel van de Bloemen- en de Bomenbuurt, heel Scheveningen, het Statenkwartier, de Wittebrug, het Benoordenhout en het Haagse Bos waren onbewoond, onverwarmd, beschadigd, verwaarloosd en dikwijls geplunderd voor hout tijdens de Hongerwinter. In 2020 herdenken we dat de Tweede Wereldoorlog 75 jaar geleden een einde vond en ons land bevrijd werd van zijn wrede bezetters. In die herdenking past ook de verschijning van een prachtig boek over de langgerekte wond, die zulke mooie delen van onze stad vernietigde.

Waarom je dit boek moet lezen en bekijken!

De eerste bijzonderheid van dit boek is dat het géén saai historisch werk is geworden. De bekende Haagse journalist en historicus Herman Rosenberg beschrijft in tien bladzijden helder en toegankelijk hoe onze stad in twee jaar tijd 'Geen stad meer maar een vesting' werd. En hij sluit het boek af met een korte kroniek over de manier waarop de stad haar wonden na de oorlog heelde. De bekende architect (geen Hagenaar!) Dudok en de uit zijn pensioen teruggeroepen Haagse directeur Stadsontwikkeling Bakker Schut kregen de leiding over de wederopbouw. Op bijna Rotterdamse wijze werd de immense opgave 'met veerkracht en ijver' voltooid.

De tweede reden om dit boek te lezen en te bekijken zijn de acht hoofdstukken over elk van de verschillende wijken die zwaar getroffen werden door de bouw van de Atlantikwall. Elk hoofdstuk begint met een stukje stadskaart (zoals je die in de boekwinkel of de kiosk koopt) van de situatie in 1942 en op de bladzij daarnaast dezelfde kaart, maar dan van na 1944. De verwoesting zie je zo direct. Daarna volgt een korte beschrijving over de wijk zelf, de bewoners, dikwijls met een Indisch verleden, wat er voor moois stond of groeide, over het lot van de bewoners tijdens de Bezetting, hoeveel moois verdween of verwoest werd, en hoe daarmee na de Bevrijding werd omgegaan.

De hoofdstukken staan vol met dikwijls onbekende foto's. Ik werd getroffen door de troosteloosheid van een foto uit 1943 van het naambordje van de Segbroeklaan met daarachter een



kale vlakte, waar een man met een schep schijnbaar doelloos nog wat puin verplaatst. Maar je ziet er ook hoe mooi en idealistisch vóór de oorlog in wijken als de Bloemen- en Vruchtenbuurt werd gebouwd. Niks geen moderne kaalheid, maar vol planten en struiken. Straat na straat is daar rücksichtlos afgebroken. En de bijzondere foto van de aubade die duizenden aanhangers in 1936 voor de verjaardag van minister-president Colijn brachten bij zijn huis in Zorgvliet. Dat zul je tegenwoordig in de politiek niet veel meer meemaken!

Bovenal vind je in de hoofdstukken verhalen over de wijkbewoners, wat voor huizen ze bouwden, hoe na de oorlog de bestuurders vonden dat de stad zich zou moeten aanpassen aan de moderne tijd. De gemeente was volgens Dudok niet meer primair een aantrekkelijke vestigingsplaats voor welgestelde burgers, maar eerder een platform voor instellingen en dienstverlenende ondernemingen. Voor een wijk als Zorgvliet heeft de grootschalige wederopbouw een heel ander uiterlijk opgeleverd. Geniet ook van de verhalen over deze oorden van 'privacy, rust en vrijheid', zoals de eerste bewoners schreven. Anneke Landheer-Roelants, die het hoofdstuk over onze wijk en de Scheveningse Bosjes voor haar rekening nam, bekijkt de ontwikkelingen in en na de oorlog nuchter, doch met enige emotie.

De door Dudok ontworpen en gebouwde autoweg door de Scheveningse Bosjes was inderdaad symbolisch voor de definitieve verandering: 'Onder het verleden was een streep gezet'. Hulde aan de Geschiedkundige Vereniging Die Haghe en de Vrienden van het Haags Historisch Museum als uitgevers van dit boek. Die hulde geldt ook voor de schrijvers van de afzonderlijke hoofdstukken. Bewoners van ons Van Stolkpark zullen beslist plezier beleven aan het boek en in het bijzonder aan de hoofdstukken over onze wijk en het naburig Zorgvliet en Wittebrug; die twee van de hand van Kees Stal en Eeke Crabbendam.



Cremerbrug gesloopt

Van de kaart geveegd, Wat in Den Haag verdween voor de aanleg van de Atlantikwall, 1942-1944

Die Haghe, ISBN 978-94-6010-100-7

Tien jaar het Park van de heer Van Stolk, van wildernis tot villapark

Tekst en beeld: Anneke Landheer-Roelants/Vincent van Gogh e.a.

Tien jaar nadat Thomas van Stolk, de stichter van het Van Stolkpark, in de zomer van 1872 was begonnen met het kopen van erfpachtpercelen in de Scheveningsche Bosjes is bijgaande foto van 1883 genomen. De percelen lagen verspreid over het deel van de Bosjes tussen de huidige Hogeweg en Duinweg, Scheveningseweg en Kanaalweg.



Links Parkweg 27 en rechts voormalig Duinweg 21 in 1883 (Beeldbank Gemeentearchief)

In september 1872 stelt Thomas van Stolk de gemeenteraad op de hoogte van zijn grondaankopen, en laat weten de erfpachtsrechten te willen afkopen.

Na een uiterst gereserveerde reactie van de gemeente lichtte hij zijn verzoek toe in een Memorie van toelichting. Het is een loflied op de bekoorlijkheid van de terreinen; een citaat:

“De gronden thans gebruikt voor de aardappelteelt behoren tot de beste, die in de streek te vinden zijn, en wil men een bewijs hoeveel verschil er bestaat in het hout geteeld in de valleijen of op de hoogte, men wandele het bosch maar door. Maar niet alleen het verschil in oppervlakte doet op de hoogere gronden de cultuur zooveel moeilijker slagen; voor een groot deel is dit ook het gevolg van de niet-beplanting der lagere gedeelten”

Thomas van Stolk stelde zich voor om het plantsoen van de wegen te beplanten met stroken van laag hout, zoals hult, vlier, prunus, wilg, enz, afgewisseld door opgaande bomen. Voor het ontwerp voor de aanleg van zijn Scheveningse Park had hij niemand minder dan de landschapsarchitecten J.D. en L.P. Zocher ingeschakeld.



Thomas van Stolk

Op 27 mei 1873 stemt de gemeenteraad in met het verzoek van Van Stolk, en spoedig daarna komt de eerste ruilovereenkomst tot stand. Dat was nodig omdat de percelen van Van Stolk verspreid lagen tussen gronden die eigendom waren van de gemeente. Daarna kon begonnen worden met de aanleg van de Eerste Parkweg, nu Van Stolkweg. Dat was ook het

moment dat met de bouw van villa's langs de Eerste Parkweg een aanvang werd genomen. Voor het aanleggen van de overige wegen in het Scheveningse Park was een tweede overeenkomst nodig, die werd gesloten op 14 juli 1876. Tegelijkertijd kocht Van Stolk de erfpachten af. Nu kon de oostelijke grens, de Hogeweg, worden aangelegd.



Vincent van Gogh, *Van Stolkweg in aanbouw, vanaf de Kanaalweg, maart 1882*

Momentopname 1883

In 1883 was de bouw van villa's langs de Van Stolkweg en Parkweg gevorderd tot aan de Duinweg. Links op de foto staat Villa Catherina, Parkweg 27, op de hoek van de Parkweg en de Duinweg. Met de aanleg van de grote tuin is nog maar net begonnen. Boven de hagen van de tuin van Villa Sanssouci, Van Stolkweg 29, zijn huizen aan de Van Stolkweg te zien: Villa Germania, nummer 22 tot en met Villa Panorama, nummer 36. Het huidige Thomas van Stolkplein is beplant met hoogopgegroeide struiken. De grond aan de overzijde van de Duinweg ligt nog braak.

Een huisje in het duin

Aan te nemen is dat Van Stolk om het vele werk het hoofd te bieden dat voortvloeide uit opmeten, splitsen en samenvoegen van percelen, bouwrijp maken en beplanten, en niet te vergeten administratieve werkzaamheden, een beroep heeft kunnen doen op verschillende personen, van wie wij de naam niet meer kunnen achterhalen. Slechts van één persoon is bekend dat hij Van Stolk terzijde gestaan heeft, en dat is Pieter Hendrik Carel Willaert (1835-1906). We vinden Willaert bij het voorbereiden en begeleiden van bouwplannen, het ontwerpen van huizen en tuinen aan de Van Stolkweg en Kanaalweg. Willaert, als tuinman begonnen, vestigde zich al in 1876 'in het duin', en kreeg 800 m² duingrond ter beschikking, gelegen aan de Duinweg tot aan de uiterste grens van het park. Zijn 'hof' is door een hek omheind. Hij woonde hier tot 1881 en vestigde zich toen, net als Thomas van Stolk, op de Kanaalweg; Willaert op het huidige nummer

31, Van Stolk op 35. Daar stierf Van Stolk op 13 februari 1882. Kort na het overlijden van Thomas van Stolk besloten burge-meester en wethouders te zijner ere de Eerste Parkweg Van Stolkweg te noemen. Geleidelijk aan veranderde ook de naam Park van de heer Van Stolk en Scheveningsche Park in Van Stolkpark.



Panorama vanaf de Uitzichttoren (uitgeverij B.Sjouke, Scheveningen, 1906)
(Collectie auteur)

1906 Panorama van de Uitzichttoren

Het zou nog tot 1890 duren voor de bebouwing van de Duinweg op gang kwam. De panoramafoto is kort na de aanleg van de Belvédèreweg genomen. De hof van Willaert is nu een aantrekkelijke tuin geworden, met zelfs een tweede huisje.

Bestuurslid Els Fischer verhuisd

Tekst en beeld: Caroline de Jong-Boon/Gerard Fischer

Els Fischer zette zich tien jaar in als bestuurslid voor onze wijk. Zij spitte menig gemeentelijke nota door, ging naar talloze bijeenkomsten en vergaderingen en gaf stevast goed doordachte en helder verwoorde reacties. Nu is ze naar Zutphen verhuisd. De redactie vroeg haar hoe zij terugkijkt op die jaren in de wijk en wat zij ons meegeeft voor de toekomst.

Hoe kwam je hier terecht?

Gerard en ik studeerden beiden in Wageningen en hebben daarna op veel plekken gewoond, Amsterdam, Leiden, Kenya, Heiloo en Laag-Keppel. Ik werkte voor het Landbouwschap Gelderland toen dat werd opgeheven. Gelukkig kon ik aan de slag bij een adviesbureau voor groene projecten in Pijnacker. Gerard moest voor zijn werk niet zo vaak naar kantoor in Arnhem, maar wel veel naar (ontwikkelings)landen. Dus besloten we een cirkel om Pijnacker te trekken en zo kwamen we in het van Stolkpark terecht. Vanaf onze wijk kom je met de tram makkelijk op het station en verder. We waren heel blij met het huis. Het is licht en ruim, met tuinen er omheen in een groene wijk. Zo zijn we hier uiteindelijk 23 jaar gebleven. Onze zoons genoten ervan. De oudere van het VCL om de hoek en de jongere van voetballen of huttenbouwen in het bos. Dan kwam hij vaak thuis met 'hondenpoep aan zijn broek. Hij 'heeft in het geluk getrapt' zei de oppas dan.

Hoe werd je eerst actief in de wijk?

In die tijd was Ton Landheer voorzitter van de wijkvereniging en hij bezocht alle nieuwe bewoners. Toen hij hoorde van mijn groene studie, vroeg hij me voor de werkgroep Grote Groengebieden, met betrokken bewoners uit de omringende wijken. Dat was leuk om te doen. Het ging om de vijf groengebieden in de buurt, in samenhang. We werden betrokken bij het maken van beheerplannen ervoor en ook bijvoorbeeld het groen inkleden van het extra parkeerterrein dat Madurodam na de eerste uitbreiding graag wilde. Het plan is er beter van geworden. Grote zorg in die tijd waren de effecten van de te bouwen tunnel onder het Hubertusduin. Daar is op verzoek van de groep onderzoek gedaan. Jammer genoeg verwaterde het overleg over de grote groengebieden toen de coördinator namens de gemeente, Klaas Pors, met pensioen ging en de beheerplannen klaar waren. Het was een drukke tijd met werk buitenshuis, schoolgaande kinderen en Gerard die heel veel weg was als econoom voor projecten in ontwikkelingslanden. Dat was ongezellig, en hij miste veel van het gezinsleven. We kregen daardoor wel de kans voor bijzondere vakanties op plekken waar je anders niet snel komt.

Tien jaar bestuurslid

Toen de kinderen gingen studeren werd ik gevraagd in het bestuur van de wijkvereniging. We werken nu al weer een flink aantal jaren plezierig samen in het huidige bestuur, maar worden soms een beetje moe van alweer een bouwplan. Alweer een ontwikkelaar die het maximale eruit wil halen ten koste van in onze ogen te veel verlies aan groene of gebouwde kwaliteit.



Els Fischer

Waar we trots op zijn is het boekje dat de Wijkvereniging uitdeelt aan nieuwe bewoners, over groene voortuinen en bijvoorbeeld oplossingen voor fietsenstallingen in het groen. Vroeger sprak Ton Landheer mensen aan over te veel bestrating, maar dat durft niemand meer. Het blijft wel een punt van zorg. Die neiging tot meer verharding en het weghalen van bomen en struiken doet afbreuk aan het groene karakter dat de wijk juist zo bijzonder maakt en is feitelijk in strijd met de vigerende beheersverordening (=bestemmingsplan).

Wat is er veranderd in het overleg met de gemeente?

Het is enorm jammer dat die gemeentelijke werkgroep grote groengebieden er niet meer is, over de grote lijnen kun je van tevoren niet meer meedenken. De gemeente geeft voorlichting en presentaties, er is weinig discussie met de bewoners voorafgaand aan de planvorming. Hoe komt het dat de gemeente zich anders opstelt? Komt het door meer mondige burgers, korte lontjes, minder bereidheid tot geven en nemen? Het ergst waren de plannen voor het Internationaal Park, die over ons werden uitgestort en waar niemand het mee eens was. Gelukkig zijn die helemaal van de baan. Er kwam wel een merkwaardige procedure met "stadslabs" in alle stadsdelen. Uiteindelijk mocht de wijkvereniging niet meedoen in de denktank voor de Scheveningse Bosjes, onze achtertuin! Ik ben daar nog steeds boos over. Er was een Beheerplatform beloofd, maar ook dat is er (nog) niet gekomen. Wat wel leuk was om te doen, is de Groenvisie voor Scheveningen die door de verschillende wijken samen met de gemeente is gemaakt.

De laatste tijd waren er veel bouwprojecten in de wijk, hoe is dat gegaan?

Daar is veel tijd in gaan zitten: het VCL, Van Stolkweg 8-10, het voormalige CPB, Luzac en Duinrust. Een rare nieuwe procedure zijn de PUKs die de gemeente opstelt en waaraan bouwplannen worden getoetst. Daar is formeel geen inspraak bij mogelijk, maar de wijkvereniging heeft altijd wel gereageerd. Daarna ben je overgeleverd aan de goede wil van de ontwikkelaar. De ene wil geen centimeter bewegen en niet praten, met de andere heb je goed contact. De toepassing van het parkeerbeleid door de gemeente is evenmin consequent. Bij de een eist de gemeente parkeren op eigen terrein, de ander mag parkeren op straat. Vanaf de voorkant ziet het CPB er acceptabel uit, omdat daar geen verdieping op is gekomen, maar voor de mensen die er achter wonen aan de Kanaalweg is het minder plezierig; ze krijgen minder licht en minder privacy.

Ik hoop niet dat al die grotere huizen worden 'verkamerd' of opgedeeld in kleinere appartementen. De charme van de wijk is

de ruime opzet. In andere wijken is dat ook aan de hand. De gemeente is gelukkig wakker geworden voor deze problematiek.

Waarom zijn jullie vertrokken uit Den Haag?

We waren niet meer aan Den Haag gebonden door werk, en ons leek een rustiger tempo plezierig. In Zutphen is meer tijd voor een gesprek. In de grote stad hebben de mensen altijd haast, er is in de achtergrond altijd ruis, van de Teldersweg of in de zomer het geroezemoes van Scheveningen. Ik blijf me inzetten voor Groen Erfgoed via de Nederlandse Tuinenstichting. Dat vind ik boeiend.

Wat wil je ons meegeven?

Wees zuinig op de prachtige kwaliteit van de wijk. Groen is in aller belang. Ik hoop ook dat het Van Stolkpleintje weer aardiger beplant zal worden; op de Algemene ledenvergadering in 2019 was iedereen het daarover eens. Buurtfeest, ALV en borrel zijn belangrijk voor de wijk. Het zal extra leuk zijn elkaar na Covid weer te zien!

Ga het Van Stolkpark verbeteren

Tekst en beeld: Marjolein Woudstra/ Stadsdeel Scheveningen

Het project 'Wijkbudget' van de gemeente houdt het volgende in. De bewoners binnen een wijk of gebied hebben de mogelijkheid aan de gemeente wensen en plannen voor te leggen die de wijk mooier maken. Nu is onze wijk aan de beurt, samen met twee aangrenzende wijken voor het budget van € 50.000. Afgelopen zomer zagen we, dat Noordelijk Scheveningen hun budget gaat besteden aan het project 'Bomen in Scheveningen'. De projectleider Marjolein Woudstra, projectleider van 'Wijkbudget' in ons stadsdeel, kondigt hieronder aan dat het project voor ons wordt geopend in 2021.

Heb jij een idee om het Van Stolkpark te verbeteren?

Jij weet zelf als bewoner wat er nodig is voor jouw wijk! Daarom stelt de gemeente begin 2021 een bedrag van € 50.000 beschikbaar voor de wensen van bewoners uit de wijken: Van Stolkpark, Zorgvliet en Wittebrug Duttendel, het zogeheten wijkbudget. Want met elkaar maken we de stad mooier.

Hoe zou jij € 50.000 besteden om jouw wijk mooier, groener, sportiever en gezelliger te maken? Wordt het extra groen in de wijk? Een jeu de boules-baan? Een buurtfeest voor jong en oud? Een mooi project om eenzaamheid tegen te gaan? Of heb je andere ideeën?

Hoe werkt het?

Begin 2021 valt er een brief van de gemeente over het wijkbudget op je deurmat. Grijp je kans en dien je plan dan in. Alle ingediende ideeën worden op haalbaarheid gecontroleerd. Daarna verdelen de bewoners uit het Van Stolkpark, Zorgvliet en Wittebrug Duttendel het geld tussen de overgebleven plannen. Jij en de rest van de wijk bepalen dus zelf welke plannen er binnen een jaar uitgevoerd worden. Houd je brievenbus straks dus in de gaten en doe mee!



Heb je vragen?

Neem dan contact op met Marjolein Woudstra, projectleider wijkbudgetten. Je kunt een mailtje sturen naar: marjolein.woudstra@denhaag.nl

Schoonmaak bosje

Tekst en beeld: Hans Wassenaar

Hans Wassenaar en zijn vrouw Joyce Frederiksz organiseren enkele malen per jaar een schoonmaak in het hieronder beschreven bosje. Hans doet verslag.

Wat we schoonmaken is het bosje dat begrensd wordt door de Kanaalweg en de Teldersweg (het pompstation/Starbucks) en aan de zijkanen door de Van Stolklaan, Van Stolkweg en de Scheveningseweg. Dat doen we gemiddeld zes keer per jaar, afhankelijk van de vervuiling en het zicht, op zaterdagochtend van 11.00 uur tot 12.30 uur. Van het Stadsdeelkantoor ontvangen we grijpers, beugels, vuilniszakken en handschoenen. Meestal komen we heel veel troep tegen: blikjes, flessen, heel veel peuken rond de bankjes en kleding. Bijzonderheden zijn wel: een salontafel, een zitzak vol korreltjes, een enorm mes helemaal verpakt, een portemonnee van een Duitse man met pasjes. Peuken zijn heel schadelijk voor het milieu. De chemicaliën uit de peuk kunnen in het grondwater terechtkomen. Het kan tussen de twee en twaalf jaar duren totdat een peuk helemaal is vergaan.

Onze ploeg telt inmiddels veertien vaste leden, veelal ook hondenbezitters die regelmatig door het bos wandelen. We zijn vijf jaar geleden begonnen met vijf deelnemers. Bij het schrijven van dit bericht was de laatste keer 10 oktober. We gingen met zes personen op pad: Assia, Paul, Christian, Eva, Joyce en ik. Gelukkig hadden we droog weer. Van verschillende mensen kregen we complimenten. Heel leuk. Ze zagen ons gelukkig niet aan voor mensen met een taakstraf. Naast de bekende zoiet zat er één opmerkelijk ding tussen: een elektrische boormachine.



Joyce Fredriksz, Hans Wassenaar, Saskia de Veer-de Ligt en Eric Rasmussen

Bij Starbucks was het heel gezellig met z'n allen buiten, deels op de bank en lekker gratis koffie. Op de terugweg hebben we alles nog eens goed nagekeken.

De data voor 2021 zijn: zaterdag 20 februari, 27 maart, 24 april, 29 mei, 3 juli, 14 augustus, 25 september, 6 november en 18 december. Als u interesse heeft om mee te doen, kunt u zich aanmelden. Graag bij Hans op zijn email adres: hanswassenaar@casema.nl



Prijsvraag Groen, de mooiste boom

Tekst en beeld: Jacoba den Drijver/Caroline de Jong-Boon

In de vorige Koerier werd ter gelegenheid van het afscheid van Els Fischer uit het bestuur een prijsvraag uitgeschreven. In de sfeer van Els was de vraag: Wat vindt u de mooiste boom van het Van Stolkpark?

Els heeft uit de inzendingen de mooiste uitgekozen. Het is de kastanje op de Van Stolkweg in de tuin van nummer 21. U ziet op de foto hoe mooi de boom is. De prijs van € 100 gaat naar Caroline de Jong-Boon, die ook de foto heeft gemaakt, te besteden aan een boom naar keuze in eigen tuin of in de wijk.

Gefeliciteerd, Caroline; we zien de boom graag liefst in de wijk!

Maaibeleid

Juist door te maaien ontstaan bloemrijke bermen

Tekst en beeld: Het Haagse Groen

De gemeente legt haar maaibeleid uit in het volgende artikel. In onze wijk kun je het maaibeleid het beste zien bij de bermen aan weerszijden van het fietspad tussen de Cremerbrug en Madurodam.

Het is je vast wel eens opgevallen: je fietst naar de stad en op de terugweg zijn de bloemen op de kade gemaaid. Bezorgde Hagenaars hebben er vragen over. En terecht. Want waarom zou je bloemen maaien? Daar zijn goede redenen voor. Onze groenexperts geven antwoord op de meest belangrijke vragen.

‘Ik ben een verbaasde bewoner. Er wordt veel moeite gedaan om het groen in de stad te behouden en de bijen de ruimte te geven. Nu liep ik net langs het Verversingskanaal waar bramenstruiken die vol in bloei staan en vol vruchten zijn zomaar gesnoeid!’, schrijft een bewoner van het Statenkwartier. Een bewoner in de wijk Escamp maakt zich ook zorgen. ‘De Lozerlaan is weer eens gemaaid? Waarom? Eindelijk stonden er een paar bloemetjes die nu weg zijn voordat het zaad zich heeft kunnen verspreiden. En de Escamp laan ziet er beter uit, daar word ik vrolijk van of gaat daar binnenkort de maaier ook overheen?’

Het zijn enkele voorbeelden van e-mails en social media-berichten die bij de gemeente binnenkomen. Het beheer van onze bermen en weides roept vragen op. Vandaar dat we dieper ingaan op de meest belangrijke vragen met stadsecoloog Martin van den Hoorn en groenbeheerder Albert Zwijnenburg.

Waarom maaien jullie?

We maaien om twee redenen. De eerste reden is dat als we niet maaien er in de berm spontaan struiken en bomen gaan groeien, terwijl we juist insecten en bloemen de ruimte willen geven. Bovendien is het niet veilig voor het verkeer. De tweede reden om te maaien is om voedingsstoffen af te voeren. Onder voedselrijke omstandigheden groeien grassen harder dan bloemen en verdringen de grassen de bloemen. In de stad zit heel veel voedsel in de grond. De bermen in onze stad hebben continu te lijden van de aanvoer van voedingsstoffen zoals stikstof van wegverkeer en hondenuitwerpselen. Om bloemen ook in deze voedselrijke bermen de kans te geven om mooi tot bloei te komen, moeten wij als groenbeheerders de bermen voedselarm houden en dus maaien. Het lijkt tegenstrijdig, maar juist door te maaien houden en krijgen we meer bloemen.

Waarom maaien jullie terwijl de bloemen in bloei staan?

Ook dat lijkt tegenstrijdig. Maar maaien is het meest effectief als het gras het meest krachtig is en vol voedingsstoffen. Helaas is dat ook het moment dat de bloemen vol in bloei staan. Willen we bloemrijke bermen houden, dan ontkomen we er niet aan om te maaien als de bloemen bloeien. Op de plekken waar we maar een keer per jaar maaien, neemt het gras de overhand en bloeien er geen bloemen meer. Hoewel bermen er na het beheer kaal uitzien, bevordert het dus juist

de natuur. In het verleden hebben we wel eens de fout gemaakt zones met orchideeën minder te gaan maaien. Helaas zijn die groeiplaatsen grotendeels verloren gegaan. Door nu extra te maaien proberen we de situatie te herstellen.

Hoe vaak maait de gemeente?

We maaien twee keer per jaar. Vaak in de maanden juni/juli en dan nog een keer in september/oktober. Maaien we maar een keer, dan verruigen de bermen en verdwijnen de bloemen. Dan ontstaat er een eentonige groene zone met alleen gras en brandnetels.



Waarom wordt gemaaid gras en bloemen weggehaald?

“Door het maaisel af te voeren, wordt er ook een deel organische stof en voedsel afgevoerd. Door dit vaak genoeg te doen wordt de berm in de loop van vele jaren minder voedselrijk. We willen juist voedselarme grond hebben, zodat er bloemrijke bermen kunnen ontstaan die we kunnen behouden. Het inzetten van een klepelmaaier, die het gras alleen kapotslaat en laat liggen, is dan ook niet toegestaan in Den Haag.

Wat betekent het maaien voor de insecten?

Niet alles wordt tegelijkertijd gemaaid. We proberen her en der plukken gras met bloemen, zo’n twintig procent, te laten staan zodat bijen en andere insecten kunnen overleven. We blijven daar de komende jaren mee experimenteren en willen het juiste evenwicht vinden, zodat we voldoende bloemrijke bermen houden en bijen en vlinders na het maaien voldoende te eten hebben.

De gemeente heeft inmiddels een Nota Stadsnatuur, te vinden: Raadsinformatiesysteem van Den Haag: RIS305824, bijlage 1.

Op de hoogte blijven van het Haagse Groen? Ga naar:

www.hethaagsegroen.nl

Bouwen & Breken

Tekst en beeld: Jacoba den Drijver/Andrea van Amerongen



Opbouw op van Parklane Residences (voorheen CPB)

Parklane Residences (voorheen CPB)

Na veel nieuwbouw en verbouw in de wijk is het iets rustiger geworden. Het kantoorgebouw aan de Van Stolkweg 14, voorheen CPB (Centraal Planbureau) is getransformeerd in Parklane Residences met een veertigtal appartementen die voor een groot deel al verhuurd zijn. Het terrein is voorzien van aardige beplanting en de parkeerplaatsen zijn op eigen terrein aangelegd. De kapaanvraag die deze zomer was aangevraagd is buiten behandeling gesteld; wij zijn verheugd dat de gezichtsbepalende bomen kunnen blijven staan.

Elion Park voorheen verzorgingscentrum Duinrust (Duinweg 35)

Voor het voormalig verzorgingscentrum Duinrust heeft de projectontwikkelaar REB Projects een sloop- en bouwvergunning gekregen. De sloop van het pand is gepland in de eerste maanden van 2021 en gaat uitgevoerd worden door de firma Beelen. De intentie is om tijdens de werkzaamheden zo min mogelijk overlast voor de omwonenden te veroorzaken, zo worden de aanvoerroutes zo kort mogelijk gehouden en zal er tijdens de sloop gebruik worden gemaakt van spatschermen tegen rondvliegend gruis en het puin worden nat gehouden.

De projectontwikkelaar is inmiddels met de verkoop van de appartementen gestart. We lazen het volgende in een blad waarin de Haagse woningbouwprojecten staan: 'Het wordt een project om van te watertanden: Elion Park aan de Duinweg 35. Midden in het groene Van Stolkpark realiseert REB Projects 22 villaappartementen van 150 tot 240 vierkante meter met uitzicht op de grote landschapstuin.'

Luzac college (Parkweg 9)

De oorspronkelijke plannen zijn door de commissie Welstand afgewezen na protesten van omwonenden en kritische opmerkingen van de wijkvereniging. Het is nu aan de projectontwikkelaar om met een aangepast plan te komen.

Iraanse ambassade

De Iraanse ambassade heeft na een aantal incidenten het advies gekregen om de hekken rondom het pand te verhogen; en zij heeft daarvoor ook een vergunning gekregen. In de aanloop naar die aanvraag heeft het bestuur samen met één van de bureaus een prettig gesprek op de ambassade gehad om te wijzen op de schoonheid van de wijk en het beschermde stadsgezicht.

Kort nieuws

Tekst en beeld: Hanneke Teekens, Jacoba den Drijver/ Andrea van Amerongen

Corona en teststraat

Als gevolg van Covid-19 is er deze keer niets te melden over het buurtfeest. Dat ging helaas niet door. Zie voor de herdenkingen de rubriek: Van het bestuur.

Nieuw is, dat we ons snel kunnen laten testen bij het Leonardo Hotel, beter bekend als Promenadehotel. Op het parkeerterrein is een teststraat ingericht waar je met de auto of fiets doorheen kan rijden. Je krijgt binnen 15 minuten uitslag. De prijs is lager dan elders waar je moet betalen. Maar bij de GGD kost het niets. Als je belangstelling hebt voor de sneltest kun je bij de teststraat een kortingbon vragen. De teststraat wordt, naar wij hoorden, vooral gebruikt door mensen zonder klachten die zekerheid willen hebben over aanwezigheid van het virus.

Postbezorging

We kregen berichten dat poststukken niet werden bezorgd. En zelfs dat poststukken zijn gevonden in de Scheveningse bosjes. Let dus op of de brieven, rekeningen enzovoort die u verwacht uw adres bereiken. Download daarvoor de app 'mijn post'. En kijk goed of de rekeningen die u krijgt echt zijn. O zo makkelijk om de brief na te maken en het rekeningnummer te veranderen! Toch niet betaald aan de verkeerde 'crediteur'? Het is al diverse bewoners overkomen.

VCL, leerschool voor schoonmaakexamen?

De nieuwe school staat er al weer twee jaar. Ze is mooi en de leerlingen zorgen voor leven in het Van Stolkpark. Echter, anders dan voorheen mag nu niet meer gerookt worden op het schoolterrein. Er is op straat een rookplek ontstaan dankzij twee plekken die worden aangeduid als 'pit'. Geen pitstop, ook niet om je pitten in weg te spuwen, maar een put waar je je

sigaretten in moet mikken. De pitbak bevindt zich nog net op het schoolterrein en is zodanig aangelegd, dat de rokende leerlingen ernaast op straat staan. En niet alleen de rokers, maar ook de consumenten van etenswaar. Het openbaar gebied rondom de pitbak én rondom de hele school is in de afgelopen twee jaar verworden tot een openbare afvalbelt: blikjes, plastic, tissues, zakjes, sigarettendoosjes en peuken, héél veel peuken. Wat zegt Hans Wassenaar in dit blad over peuken? Slecht voor het milieu! Jammer voor de leerling van het VCL die vorig jaar een prijs kreeg voor haar deelname aan een milieuproject. Ook de fietsen zijn een zooi. De leerlingen zetten ze lukraak neer in de straten rondom de school. Heeft de verstandhouding met de wijk geen prioriteit voor het VCL?

Er is één lichtpuntje. Op een herfstdag in november -gelukkig scheen de zon- was een aantal leerlingen bij de pitbak bezig de straat schoon te vegen. Met nieuwe degelijke bezems. Nieuwe bezems vegen schoon? Een nieuw begin?

Vogels en katten

Onze wijkgenoot Hanneke Teekens heeft een goed idee om te zorgen, dat vogels gewaarschuwd worden voor aansluitende katten. Zij meldt ons het volgende.

'In de pers is de afgelopen tijd -terecht- veel aandacht voor het feit dat de vele miljoenen loslopende katten in Nederland de grootste bedreiging zijn voor onze vogels. Volgens de wet mag de bezitter van de kat deze niet los laten lopen. Hoewel dit dus strafbaar is wordt dat nergens in ons land gehandhaafd. Daarnaast zijn er ook nog eens heel veel zwervkatten, die niet thuis gevoerd worden en dus met extra energie op jacht gaan. In het van Stolkpark zijn heel veel vogels, gelukkig. Hoewel ik zelf geen poes heb lopen die regelmatig wel door mijn tuin. Het zou heel veel vogelleven schelen als de huisdieren een klein kattebelletje om zouden hebben. Waarom maken we daar niet een goed gebruik van. Dan blijft het van Stolkpark niet alleen groen maar ook vol vogels.'

Dank je, Hanneke. De kat de bel aanbinden is altijd goed!

